

ABĖCĖLĖ (RAIDYNAS)

Abėcėlė reiškia tam tikra tvarka išdėstytų raidžių visumą. Kol įvairių įvairiausi rašto ženklai (paveikslėliai, piešiniai) įgavo dabartinį raidžių pavidalą, praėjo amžiai. Juk kadaise raidė *A* buvo jaučio galvos piešinys, *E* vaizdavo aukštyn rankas iškėlusį žmogeliuką, *M* – jūros bangą, *P* išsirutuliojo iš arklio galvos piešinėlio, *T* priminė kryželį... Kaip manote, ar pirmoji abėcėlės raidė (visose abėcėlėse) yra ir pati seniausia? Ne! Seniausioji ne *A*, o raidė *O*. Ji jau buvo senovės finikiečių abėcėlėse dar 1300 m. prieš Kristų! Ir išriedėjo iš piešinio, vaizdavusio žmogaus akį.

A a, Ą ą (a nosinė), B b (bė), C c (cė), Č č (čė), D d (dė), E e, Ę ę (e nosinė), Ė ė, F f (ef), G g (gė), H h (ha), I i, Į į (i nosinė), Y y (i ilgoji), J j (jot), K k (ka), L l (el), M m (em), N n (en), O o, P p (pė), R r (er), S s (es), Š š (eš), T t (tė), U u, Ū ū (u nosinė), Ū ū (u ilgoji), V v (vė), Z z (zė), Ž ž (žė).

Mūsų abėcėlę sudaro 32 raidės!

Užduotis. Nustatykite, kaip sudarytas žodis ABĖCĖLĖ?

Užduotis. Ne visada lietuviška abėcėlė buvo tokia kaip dabar. **Peržiūrėkite pirmąją mūsų abėcėlę, kurią parengė Martynas Mažvydas,** ir pasakykite, kuo ji skiriasi nuo dabartinės.

Užduotis. Sudaryti 10 – 20 namuose ar bibliotekoje esančių knygų abėcėlinį sąrašą.

KAIP UŽRAŠYTI KNYGOS METRIKĄ?

Prisiminti, kaip užrašomos raidės CH, ch, H, h, J ir kt.

Projektas „Knyga“. Iš savo vardo ir pavardės pirmų raidžių tarimo sudarykite įsivaizduojamos knygos herojaus vardą.

Pvz.: R.D. – er + dė = Erdė

Užrašykite ir „naujuosius“ draugų vardus.

Užduotis. Nurodykite kuo daugiau sričių, kur naudojamas abėcėlinis sąrašas.

Užduotis. Abėcėliniame mokinių sąrašė rasti klaidą.

Žaidimas su žodynu. Kas greičiau suras nurodyto žodžio reikšmę?

Užduotis tik smalsiausiems. Ar žinote dar ir kitą – Morzės abėcėlę? Raidės joje atstoja kiti sutartiniai ženklai, kuriuos stuksenant susišnekama per nuotolį. Užrašykite Morzės abėcėlę tarptautinį pavojaus signalą S.O.S.